

УДК 821.161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-207-46>

ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИМІРИ БУТТЯ В КНИЗІ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ НАРИСІВ «З ЛЮБОВ'Ю – ТАТО!» ВАЛЕРІЯ ПУЗІКА

EXISTENTIAL DIMENSIONS OF BEING IN THE BOOK OF PUBLICISTIC ESSAYS “WITH LOVE, DAD” BY VALERII PUZIK

Шарагіна О.В.,*orcid.org/0000-0002-6781-7467**кандидат філологічних наук,**завідувач кафедри слов'янської та романо-германської філології
Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*

У книзі публіцистичних нарисів «З любов'ю – тато!» В. Пузіка розкрито мілітарну тематику та проблематику, зумовлену трагічними історичними подіями не лише у ХХІ ст. (анексія Криму, самовільне захоплення східних територій України, повномасштабна російсько-українська війна 2022 р.), але й у ХХ ст. (голодомор (1921–1923, 1932–1933, 1946–1947), події Другої світової війни (1939–1945), заборона української мови).

Доведено, що такий загальносуспільний стан актуалізував прагнення митців обирати публіцистичний стиль, у якому є можливість об'єктивно відтворити усі жахіття сьогодення, що й було продемонстровано у цитатній частині наукової розвідки (активне вживання топонімів, художня репрезентація лексики смерті та життя, культурний простір творчої самореалізації, номінативи позивних побратимів автора, мова як національний маркер української ідентифікації тощо).

Проаналізовано художні концепти війни та смерті як провідних репрезентантів екзистенційного буття українського народу в ХХІ ст., яке завжди поставало однією з ключових тем у літературі та мистецтві, особливо актуалізувалося в умовах сучасних геополітичних подій, коли світ отримує складні виклики, що зумовлюють низку проблемам, пов'язаних зі збройними конфліктами та війнами.

Означено, що у своїх зверненнях до сина автор згадує про героїв-побратимів, які відрізнялися загальносуспільною та професійною діяльністю, характеризувалися високими моральними якостями, що й спонукало взяти зброю та відважно захищати свою Батьківщину. Так батько вшановує пам'ять відважних бійців, завдяки яким більшість дітей України має змогу жити.

Схарактеризовано етнографічні та релігійні рефлексії автора, які постали маркерами національного світогляду з моральними орієнтирами щодо формування повноцінної особистості без впливу тиранії російської федерації.

Ключові слова: мілітарний дискурс, публіцистика, есе, екзистенціалізм, художній концепт.

The article deals with the military topics and problems caused by tragic historical events not only in the 21st century (annexation of the Crimea, arbitrary seizure of the eastern territories of Ukraine, full-scale Russian-Ukrainian war in 2022), but also in the 20th century (the Holodomor (1921–1923, 1932–1933, 1946–1947); the events of the Second World War (1939–1945); the ban on the Ukrainian language) are revealed in the book of journalistic essays “With love, father” by V. Puzik.

It is proved, that such a state of general society actualized the desire of writers to choose a journalistic style, in which it is possible to objectively reproduce all the horrors of war, which was demonstrated in the quoted part of scientific article (active use of toponyms, literary images of death and life, cultural space for creative self-realization, nicknames of warriors, language as a national marker of Ukrainian identification, etc.).

The literary concepts of war and death are analyzed as the leading representatives of the existential life of the Ukrainian people in the 21st century, which has always been one of the key topic in literature and art, especially actualized in the conditions of modern geopolitical events, when the world receives complex challenges, that cause problems, related to armed conflicts and wars.

It is noted that in the address to his son, the author mentions fellow heroes, who were distinguished by their social and professional activities, were characterized by high moral qualities, which prompted them to take up arms and bravely defend their Motherland. This is how the father honors the memory of brave fighters, thanks to whom most children of Ukraine are able to live now.

The ethnographic and religious reflections of the author are characterized, which became markers of the national worldview with moral guidelines for the formation of a full-fledged personality without the influence of the tyranny of the Russian Federation.

Key words: military discourse, journalism, essay, existentialism, literary concept.

Постановка проблеми. Сучасна українська есеїстика постала маркером мілітарного дискурсу, який активізувався з початком російської узурпації після територіального вторгнення «московії» в Україну 2014 року (анексія Криму та окупація східних регіонів України) та початку повномасштабної російсько-української війни (2022 р.). «Передбачалося, що АТО закінчиться швидко, тому автори квапилися зафіксувати війну як явище» [3, с. 34]. Проза, поезія, публіцистика почала активно з'являтися на полицях книжкових магазинів («Танець смерті. Щоденник добровольця батальйону “Донбас”» І. Михайлишина, «Воєнний Щоденник 2014–2015» О. Мамулая, «Іловайський щоденник» Р. Зіненка, «Життя P.S.» В. Бурлакової, «Це наша правда» А. Кириченка, «АТО Байки» М. Кащинського, «Укри» Б. Жолдака, «Іловайськ» Є. Положія, «Аеропорт» С. Лойка, «Абрикоси Донбасу» Л. Якимчук, «Доця» Т. Горіха Зерня, «Амадока» С. Андрухович, «Жінка війни» А. Шили та багато ін.). Проте, на жаль, попит на літературні твори про війну не знизився, адже бойові дії у східних та південних регіонах України досі тривають.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Екзистенційний вимір буття людини завжди був однією з ключових тем у літературі та мистецтві, особливо актуалізувався він в умовах сучасних геополітичних подій. Світ отримує складні виклики, які зумовлюють низку проблем, пов'язаних зі збройними конфліктами та війнами. У сучасних літературознавчих дослідженнях відзначається аналіз та інтерпретація людського буття крізь призму екзистенціалу війни. Т. Білокур, Ю. Гнатюк, О. Горбунова, В. Зінченко, О. Іваненко, І. Кравченко, І. Левченко, О. Мельникова, Н. Тарасенко, І. Павленко, Л. Хоменко, М. Федоров свідчать, що існування людини в сучасному суспільстві, де триває війна, набуває глибокого сенсу.

Мета дослідження. Серед сучасних митців у мілітарному дискурсі належне місце посів Валерій Пузік – український письменник, лауреат літературних конкурсів, художник, режисер і журналіст – зі своєю книгою публіцистичних нарисів «З любов'ю – тато!» (2023). Вона складається із сімдесяти чотирьох реальних історій, у яких наявні не лише звернення та настанови автора до сина, розповіді про побратимів, свідчення жителів на окупованих територіях, присвяти коханій дружині, але й наскрізною тематичною лінією описані історичні події сьогодення, які перегукуються з минулим України, її становленням як нації.

Мета нашого дослідження полягає в аналізі репрезентації екзистенційних вимірів людського буття в сучасному суспільстві під час російсько-української війни в публіцистичному жанрі, зокрема книзі нарисів «З любов'ю – тато!» В. Пузіка.

Виклад основного матеріалу. Бачення війни Валерій Пузік репрезентував крізь призму есеїстики, адже «відносна популярність есе, перш за все, була спричинена його зорієнтованістю на особистісне переживання, руйнування стереотипів мислення, відкритістю, можливістю нового осмислення старих проблем» [5, с. 98]. Серед сучасних історичних подій, що віддзеркалюються у цій книзі, окреслюємо ті, які відбувалися в Україні не лише після Революції Гідності 2013 р. (Помаранчева революція (2004); «русская весна» (2014); «мінські угоди» (2014–2015); введення воєнного стану (24.02.2022); теракт у колонії окупованої Оленівки (29.07.2022)). Автор охоплює висвітлення загальносуспільного стану української нації й у ХХ столітті (голодоморів (1921–1923, 1932–1933, 1946–1947); подій Другої світової війни (1939–1945); заборони української мови, що в ХХ столітті були здійснені понад 40 разів, серед яких найзгубнішими вважаємо закриття всіх українських культурних товариств, видавництв, заборони читання лекцій українською мовою та створення будь-яких неросійських клубів (1910), указ Миколи II про скасування української преси (1914), постанову Й. Сталіна про

припинення «українізації» і знищення більшості українських письменників (з українського правопису вилучено літеру «Г») (1933), Червоний ренесанс (Розстріляне відродження) (1937), репресії проти захисників української мови (1962), закон про мови народів СРСР, де російській мові надавався статус офіційної (1990) тощо).

У розповіді В. Пузика зауважуємо, що напади агресорів були здійснені ще до впровадження воєнного стану. Це підкреслює тривалу підготовку «московії» до захоплення українських земель. Автор, трансліюючи зневагу до цього народу, у своїй книзі репрезентує власні назви, які пов'язані з правлінням росіян, із малої літери: «– Не хочеться, щоб тут була **росія**, – говорить продавчиня, виглядаючи з маленького віконечка кіоску» [4, с. 11]; «Це села, найближчі до **Луганська та росії**» [4, с. 115]; «Я хочу, щоб здохли всі **руски**. Щоб зникли вулиці, названі на честь їхніх недодіячів. Я хочу, щоб демонтували пам'ятники **пушкіну, булгакову, єкатеріне, лермонтову** і всім-всім-всім. <...> Якщо не можете вбити **руского**, вбийте його в собі: жодних **невзорових, дудів, бикових, акуніних, зємфір, коржів**» [4, с. 86–87]. В українському правописі власні назви, особи яких негативно відзначилися в загальносуспільній думці, вживають з малої літери, що, власне, фіксуємо в сучасній мілітарній літературі.

В. Пузик зневажливо називає сусідню державу та її народ, адже за ті звірства, які чинять московити, має бути довічне ув'язнення, осуд майбутніх поколінь: «Вони знищують усе на їхньому шляху. Як їх назвати? **Орки? Армія мародерів та гвалтівників? Це не люди. Хто вони? Що за тварюки? Русня... росіяни**» [4, с. 32].

Громадський активіст В. Кубицький 22 травня 2022 р. створив петицію № 22/137106-еп, у якій вимагав, щоб слова «росія» та «путін» в українському правописі вживалися з малої літери [2]. Проте з 25000 голосів, які передбачені для розгляду петиції у Верховній Раді, набралось лише 12.

Від навали «монгольського іга ХХІ століття» постраждали жителі усіх міст, географія яких у цій книзі вражає, охоплюючи переважно центральну та східну Україну, міста-метрополіси та невеличкі села, курорти й стратегічні населені пункти: «**Ірпінь, Буча, Маріуполь. Гостомель. Ворзель. Херсон. Миколаїв. Волноваха. Київ. Інші міста**» [4, с. 11]; «**За Іловайськ. За Крути. Маріуполь. Харків. Крим. Ірпінь. Гостомель. Бучу. За кожен населений пункт**» [4, с. 39], «Того ранку пацани з другої ховались бозна-як і під чим попало, бо по **Опитному** бив російський танк, і біля місця, де вони ховались під час обстрілу, впала величезна тополя» [4, с. 40]; «Попереду **Бутівка**, зліва – **Авдіївка**, справа – «**Зеніт**», а позаду, десь там, між деревами – місце, звідки ми приїхали» [4, с. 77]; «Я хотів би написати красивий вірш / про свого командира, який був колись з нами / в **Опитному** <...> Мій командир / з двома пальцями на правій руці / який зник 23 квітня на «**Азовсталі**» / я шукаю тебе на фото з **Маріуполя** / дивлюсь усі відео / Я благаю тебе: **Будь живий!**» [4, с. 81]; «По **Миколасву** здійснили удар сімома ракетами. Є інформація про загиблих. У тому числі й дітей. Хтось говорить: поцілили в центр міста» [4, с. 86], «Там – **Донецьк**. Там – **Луганськ**. Там – **Щастя**. Там – **Дебальцеве**. Там – **війна**. Там – **смерть**. Там – **пекло**. Там...» [4, с. 106]; «За мостом сіріють багатоповітряні **Авдіївки**» [4, с. 108]; «В березні 2015 року українські військові вибили сепарів з **Бутівки**» [4, с. 113]; «У полоні в російських окупантів – понад дві з половиною тисячі бійців. Вісімдесят днів вони тримали оборону **Маріуполя**» [4, с. 99]; «**Оленівка** – населений пункт у **Волноваському районі Донецької області** на непідконтрольній Україні території. Там є колонія номер 210. І туди звозили (і звозять) усіх затриманих та полонених. В установі, розрахованій на тисячу людей, зараз утримують майже втричі більше. В камерах, розрахованих на дві особи, перебуває від десяти до сімнадцяти полонених» [4, с. 125]. У поданих цитатах фігурують населені пункти, в яких ведуться бойові дії. Прикметним є те, що у цих містах побував В. Пузик, виконуючи певні бойові завдання.

Автор згадує своє рідне місто: «Я вперше за цю весну спокійно прогулявся **Одесою**. Уперше йшов довго, аби роздивитись вулиці: синьо-жовті прапори проглядають крізь білило снігопаду.

І це дуже красиво» [4, с. 43]; «Потрібно встигнути зробити все. Поки наш батальйон в Одесі, у мене є розкіш бачити своїх рідних. Ми обіймаємось, цілуємось. Ми разом. Триста двадцять шість хвилин» [4, с. 147]. Він гірко констатує факт ракетних влучень: «Не хочеться!» – шепочеться мимоволі в темні й порожні вулиці Хмельницького після комендантської години. <...> Читаю новини: ракетний удар по Шепетівці, два прильоти в Києві, повторні вибухи в Одесі – і це сталося, поки я їхав, дрімаючи в бусику» [4, с. 55]. У цих рядках змальований сучасний стан існування українського народу, його щоденні ризики загинути, втратити житло чи місце роботи. Комендантська година зобов'язує до інструктивного виконання та дотримання усіх вимог, проте, на жаль, не є запорукою безпеки.

Образ **війни** посідає одне із головних місць у книзі В. Пузіка. Автор подає таке трактування цьому явищу: «**Війна** переживає звичайний устрій нашого життя. <...> **Війна** прогрімала і не затихає. Вона пульсує вночі диханням бійців. Вибухає у містах і селах. Війна руйнує все на своєму шляху. **Війна** руйнує нас» [4, с. 16]; «**Війна** – болото, яке місиш своїми ногами. / Це сморід трупів, поту і шкарпеток. Це біль у м'язах, у спині, у п'ятах. Це мозолі до крові й зуби, що псуються і ниють з кожним днем все більше і більше. **Війна** – це біль і втрати. Імена та обличчя друзів і знайомих, які вже не стануть старшими: ось – усміхаються, жартують, ось – картинка і свічка» [4, с. 38]; «**Війна** вчить цінувати сім'ю та час разом. Кожну хвилину, кожну думку, кожне спільне фото. **Війна** вчить любити свою землю, мову, ухвалювати важкі рішення та йти до кінця. **Війна** вчить поважати людей навколо, поважати своїх. **Війна** вчить вимогливості до себе, честі та гідності. **Війна** вчить дивитися на ворога і не боятися його, сміятися смерті в лице. **Війна** вчить відчувати світ заново. Любити. Любити до нестями своїх дітей та рідних. Любити землю. Любити небо. Любити дощ і болото, що липне до берців. Любити кожну мить. Кожен світанок. Кожен подих. Кожен спогад. Особливо – останній безтурботний» [4, с. 204]; «**Війна** вчить відчувати світ заново. Відчувати інакше. Дивитися на нього крізь призму відстаней та часу. **Війна** вчить відсівати зайве. Залишати головне. **Війна** вчить ставити і відповідати на запитання: хто я? що я? **Війна** питає: хто поряд з тобою? І сама ж відповідає. **Війна** просіває всіх крізь дрібне сито. Залишаються справи. Єдині. Залишаються назавжди» [4, с. 205]. Художня репрезентація війни крізь призму реалістичних описів вражає фокусом зосередження на жорстокості, підлості, ницості, зажерливості, яким автор протиставляє витримку та гартування, стійкий спротив злу, майбутню перемогу (повтори концепту «любов»).

Серед провідних мілітарних тем, які демонструються у книзі В. Пузіка, є **патріотичне звернення до сина**: «Сину, Україна прекрасна. Нам є за що боротися. Бережи її в собі і для себе. <...> Колони українських танків ідуть уперед. Тримаємо стрій та зберігаємо державність! Разом – до перемоги» [4, с. 181–182]. Автор запевняє, що перемога буде на стороні правди: «Привіт, синуль! Нарешті я пишу тобі. <...> Зараз усі працюють на фронт і задля перемоги. Здається, якщо потрібно буде знайти рожевого единорога – його знайдуть за кілька годин. Всі працюють, як єдиний механізм. Кожен робить, що може, але байдужих немає. Як і сумнівів у тому, що ми переможемо. <...> Колись я розповім тобі за все... Але зараз я хочу, щоб ти знав: Ми залишились, і нас багато. <...> Пам'ятай: ця країна – непереможна» [4, с. 11]. У прагненні захищати Батьківщину знову активізується займенник «ми», який в цьому контексті позиціонується протилежним семантичним полюсом до класової рівності, яку в значенні «ми – всі рівні» роками насаджувала радянська ідеологія.

Українська ментальність висвітлюється у бажанні знайти краще навіть у час повномасштабного вторгнення: «Привіт. Сину, не знаю, з чого почати. Мабуть, варто з хорошого. Кажуть, до України повернулися лелеки. Сам не бачив, але це тішить. Ночі холодні. Зранку красивий туман. Співають птахи» [4, с. 40]. Образ **лелек** у віруваннях українців пов'язаний з уявленнями про священного птаха, «Божу птицю», що «символізує щастя, добробут і затишок у домі. Вважали щасливою ту людину, на даху хати чи іншої будівлі в садибі якої оселяються лелеки.

Цей птах виступає символом далеких подорожей і мандрівок. Убити лелеку суворо заборонялося, бо буде посуха або затяжний дощ [1, с. 331–332]. Отже, масове повернення лелек на Батьківщину, де ведеться війна, підсвідомо трактується як позитивний знак – символ перемоги та миру.

Надзвичайно сильним у словах батька звучить заповіт своєму синові, який, на наш погляд, є своєрідною алюзією на заповіді Господні: *«Привіт! Сину, з моменту мого від'їзду, здається, минула ціла вічність. Хочу тобі сказати таке: Будь добрим, і світ тобі усміхатиметься. Будь добрим, і ти зустрінеш найкращих людей на земній кулі. Будь добрим, але пам'ятай: не дай себе використати. Через твою доброту поруч буде багато корисливих людей. Чини по совісті. Знай, якщо наміри твої чисті – правда завжди на твоєму боці. Уникай бійок, але якщо того вимагає ситуація – вмій завдавати удару. Не бійся програти, але якщо б'єшся – бийся до кінця і з честю. Відстоюй свою правду та погляди. Можна програти бій, але виграти війну. Можна програти чемпіонат, але перемогти суперника (таке вже було, і не раз). Допомагай тим, кому потрібна допомога. Не насміхайся з вад. Поважай усіх людей, яких зустрічатимеш у житті (окрім, звісно, росіян – вони не люди). <...> Люби і обіймай людей, які тобі дорогі. Все, що у нас є, – це вона. Любов. Її не купиш за гроші. Вона неоціненна. Не бійся її показувати. Інколи обійми в тиші значать більше, ніж тисячі слів»* [4, с. 62–63]. Батьківські слова – моральні істини, апеляція до добра, любові, розуміння людини як найвищої цінності в цьому світі.

Такі ж настанови можемо прочитати як в давній літературі («Повчання Володимира Мономаха дітям»), так і в класичній літературі («Батько та син» П. Гулака-Артемовського, «Чорна рада» П. Куліша, «Захар Беркут» І. Франка, «Тарас Бульба» М. Гоголя, «Камінний хрест» В. Стефаніка, «Волинь» У. Самчука, «Жовтий князь» В. Барки, «Зачарована Десна» О. Довженка, «Дитинство» Ю. Яновського, «Гуси-лебеді летять» М. Стельмаха, «Тигролови» І. Багряного, «Любов до дитини» М. Вінграновського, «Листи до сина» В. Стуса, «Син мисливця» М. Трублаїні, «До батька» Є. Гуцала, «Лебедина зграя», «Зелені млини» В. Земляка, «Пий воду з криниці твоєї...» В. Захарченка, «Птахи полишають гнізда...» І. Чендея, «Родина Гордія Залізняка» В. Чемериса, «Шпага Славка Беркути» Н. Бічуї, «На добрий спомин...: Повість про батька» Н. Дукиної тощо), так і в сучасній («Матусин оберіг» С. Таран, «Зазирни у мої сни» М. Кідрука, твори «Століття Якова» В. Лиса, «Чорний ворон» В. Шкляра та ін.).

Звернення до Всевишнього під час війни у спогадах В. Пузіка неоднозначне: хтось наvertsється («Мовляв, раніше ніколи не ходив до церкви, а після поранення, як отримав нагороду від Філарета, зайшов – було цікаво подивитися на причастя, тож, як він казав, він по причастю причастився. Потім почав ходити частіше, потоваришував зі священником» [4, с. 116], «А книга, яку Вітер постійно читає, – то кишенькова **Біблія**, яку капелан віддав йому в полоні перед власним розстрілом п'ять років тому» [4, с. 124]); хтось смиренно благає («Рай існує? – Існує. – Я хочу, щоби всі ми потрапили в рай до **Бога**. – Для цього треба бути хорошою людиною. – Ми ж хороші? Мама всміхається: – Помолись **Богу**. Заплющ очі і помолись. Я не знаю як. – Говори своїми словами. **Бог** все чує. Заплющуй очі, а я стоятиму поруч. Давай руку. – А що, як він не почує? – Повторюй за мною: Святий **Божже**, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. І я повторюю: – Святий **Божже**, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас, – ще раз і ще раз, – Святий **Божже**, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас» [4, с. 132]); хтось сумнівається («– А сього буде потім? Потоп, як у Біблії?» [4, с. 95], «– Як думаєш, **Бог** знає, що тут відбувається? – Ні, – відповів я, – здається, він про нас забув» [4, с. 99]); хтось відмовляється від віри у Його існування («**Божже**, може, то ти стежиш за нами? **Божже**, ти чуєш наші молитви? **Божже**, ти взагалі існуєш?» [4, с. 86]). У рядках «**Божже** / і навіть ці рани / які ти змазуєш солоним піском / чорного узбережжя / набирались блаженного кольору / її очей / солоне море / **Божже** / в її руках / перетворювалося на теплу ковдру / снігів найлютіших зим / вона наближалась **Божже** / заплітаючи зорі в коси / ховаючи ніч за пояс / рятуючи кораблі / вона говорила **Божже** / ступала боса / туман лежав біля її ніг / і навіть ці рани /

не кровоточили *Боже* / і навіть годинник твої / зупинив свій хід» [4, с. 19] підкреслюється фатальність людини, яка постає не залежною від обставин, а навпаки, сильною, тотожною всемогутності Всевишнього.

Попри постійне перебування на передовій (В. Пузік з 2014 року і дотепер воює в східних регіонах України), батько завжди в думках єднається зі своєю сім'єю, тому синові в листах звучать такі настанови: *«Тож хочу з тобою поділитися тим, що зрозумів, лише коли ти народився. Відмовся від мрій. Став цілі. І щодня роби крок, аби досягти їх. <...> Рухайся за алгоритмом. Постав собі запитання: що я можу зробити сьогодні, аби досягти того, чого хочу? <...> Не сумуй через невдачі. Це знання. Це емоції. Знову ж таки – досвід <...> Не страшно помилитися, страшно боятися зробити перший крок. Не бійся його. Не бійся запитувати й стукати в зачинені двері. У тебе за спиною – твоя сім'я, друзі, кохана людина»* [4, с. 136–137]. Провідним мотивом лунає заохота до науки, заклики збагачуватися інтелектуально, бо саме в цьому сила, саме це дозволить адекватно оцінювати будь-яку ситуацію, не стати бездумним «гвинтиком» системи, зокрема політичної: *«Привіт, синуль! Поки є час, захотілося написати тобі декілька слів. У нас усе добре. Всі живі та здорові. Про війну не хочеться багато писати. Вона лише примножує втому <...> хай чим ти захочеш займатись у майбутньому – починай з навчання. Вчись ремеслу, яке обрав. Вчись у своїх кумирів, читай книжки, багато читай. Вчись кожну вільну хвилину. Знайди однодумців та вчись у них. Головне – вчись»* [4, с. 206–207]. Заклик до «сродної праці» Г. Сковороди ще раз підкреслює мудрість та виваженість батька, який у спадок, знаючи, що щомиті може загинути, пише синові найважливіші, на його погляд, слова. У своїх зверненнях до сина він згадує й про героїв-побратимів, які відзначалися загальносуспільною та професійною діяльністю, характеризувалися високими моральними якостями, що й спонукало взяти зброю та відважно захищати свою Батьківщину. Автор хоче вшанувати пам'ять відважних бійців, завдяки яким українці можуть залишатися у своїх домівках.

Висновки. У книзі публіцистичних нарисів «З любов'ю – тато!» В. Пузіка порушена мілітарна проблематика, сформована під впливом трагічних подій, зумовлених анексією Криму, самовільним захопленням східних територій України, повномасштабною російсько-українською війною 2022 року. Ці трагічні історичні події актуалізували прагнення митців вдаватися до публіцистики, об'єктивно відтворювати усі жахіття сьогодення. Художні образи війни та смерті актуалізували маркери екзистенційного буття ХХІ ст. Етнографічні та релігійні рефлексії постали репрезентантами національного світогляду українського народу з моральними орієнтирами щодо формування повноцінної особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Жайворонок В. Знаки української етнокультури : словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
2. Кубицький В. В українському правописі слова «росія» та «путін» необхідно писати виключно з малої літери, навіть на початку речення. Електронні петиції. URL: <https://petition.president.gov.ua/petition/137106> (дата звернення: 21.11.2023).
3. Кулінська Я. Тема війни на Сході України в сучасній малій прозі (на матеріалі книжок «Рокада» Г. Цимбалюка, «Вовче» К. Чабали, «Літо-Ато» Олафа Клеменсена та ін.). *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Т. 31 (70) № 4. Ч. 4. 2020. С. 34–41.
4. Пузік В. З любов'ю – тато! Київ : Лабораторія. 2023. 216 с.
5. Торговець Ю. Есе як тип тексту : історичний аспект. *Мова і культура*. 2011. Вип. 14. Т. 3. С. 98–105.